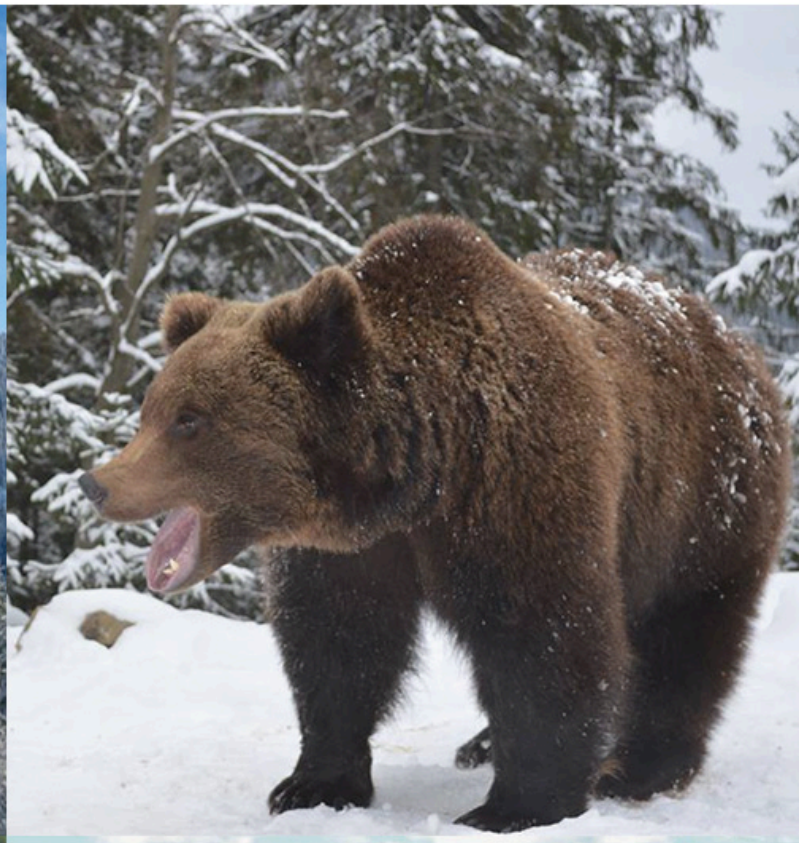
Карпатський
національний природний парк

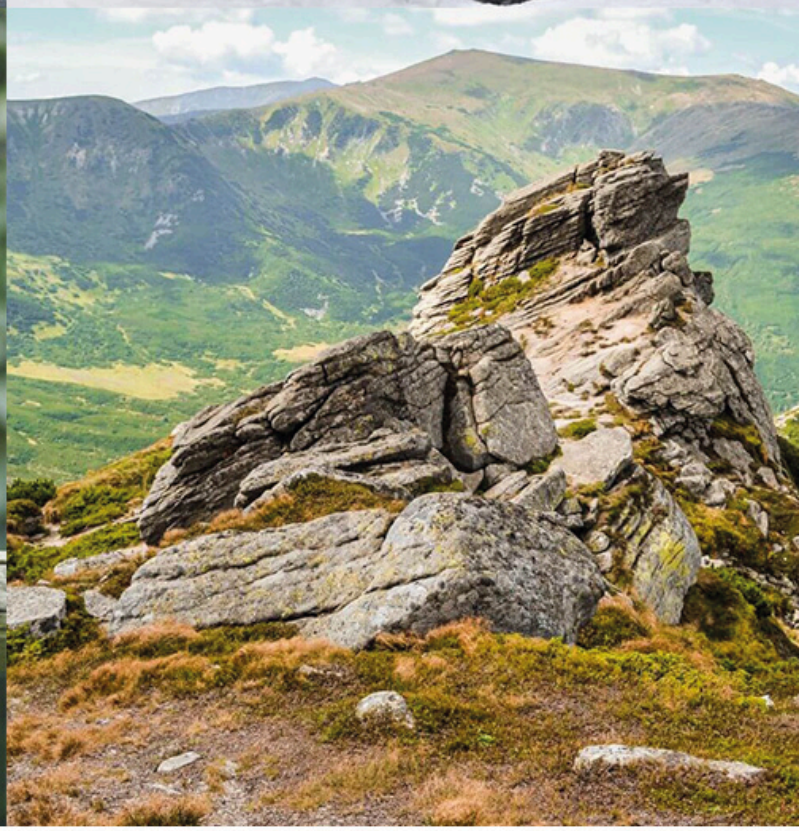
Природно-
заповідний
фонд України

Міністерство
захисту довкілля
та природних ресурсів
України

03 – 06 лютого 2025

СТАЛИЙ РОЗВИТОК ОБ'ЄКТІВ ПЗФ УКРАЇНИ

семінар-практикум

ЗАГАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ

Займаючи менше 6 відсотків площі Європи, Україна володіє близько 35 відсотками її біологічного різноманіття. Біосфера України нараховує більше 70 тисяч видів флори і фауни, зокрема флори – понад 27 тисяч видів, фауни – понад 45 тисяч видів.

До складу природно-заповідного фонду України станом на 01.01.2024 входять 9002 територій та об'єктів площею 4,184 мільйона гектарів (6,93 відсотка загальної площі країни) та 402,5 тисячі гектарів у межах акваторії Чорного моря. Частка земель природно-заповідного фонду в Україні є недостатньою і залишається значно меншою, ніж у більшості держав - членів Європейського Союзу, де частка таких земель становить у середньому 21% від площі держави.

З 24 лютого 2022 року понад 20% природно-заповідного фонду України постраждало від війни. Велика частина природоохоронних об'єктів на даний час деокупована. Однак оцінити реальний рівень шкоди складно. Частина територій лишаються замінованими, багатьох місцях тривають активні бойові дії.

Недосконалість існуючої законодавчої бази, відсутність чітко визначеної стратегії розвитку заповідної справи та недосконалість системи управління нею, низький рівень фінансового та матеріально-технічного забезпечення організації і функціонування природно-заповідного фонду, невідповідність системи охорони територій та об'єктів природно-заповідного фонду сучасним вимогам, відсутність єдиної системи та гідного рівня оплати праці, соціальних гарантій та пільг для їх працівників, низький рівень екологічної освіти та інформованості населення зумовлюють загрозу втрати територій та об'єктів природно-заповідного фонду або їх нецільового використання.

Запровадження міжнародних стандартів систем екологічного управління адміністраціями об'єктів природно-заповідного фонду сприятиме їх сталому розвитку та реалізації міжнародних природоохоронних ініціатив.

Карпатська конвенція

Зусилля, спрямовані на охорону, збереження та стале використання природних ресурсів Карпат, не можуть бути досягнуті лише однією країною, а вимагають регіональної співпраці. При цьому зростає важливість транскордонного співробітництва у досягненні екологічної цілісності. Усвідомлюючи це Україна ще на Карпатсько-Дунайському Саміті у Бухаресті в квітні 2001 року виступила з ініціативою щодо прийняття нової міжнародної угоди – Рамкової Конвенції про охорону та сталий розвиток Карпат. Конвенцію було прийнято 22 травня 2003 року у Києві на 5-ій конференції міністрів довкілля Європи "Довкілля для Європи" і підписано міністрами України, Чехії, Словаччини, Угорщини, Польщі, Румунії та Сербії і Чорногорії. Депозитарієм Конвенції є Уряд України. Верховна Рада України ратифікувала Карпатську Конвенцію 7 квітня 2004 року. Згідно зі статтею 21 Конвенція набула чинності на 90-й день після дати здачі на зберігання четвертої ратифікаційної грамоти,

а саме 4 січня 2006 року. Крім Української, ратифікаційні грамоти поступили, від Чехії, Угорщини та Словаччини. Основною метою Конвенції є проведення сторонами всебічної політики та співпраці для охорони та сталого розвитку Карпат для поліпшення якості життя, зміцнення місцевих економік та громад, збереження природних цінностей та культурної спадщини.

Сталий туризм
Туристична діяльність яка забезпечує позитивний загальний баланс екологічних, соціально-культурних та економічних ефектів від туризму, а також позитивний вплив відвідувачів один на одного.

Сталий розвиток туризму:

1) Забезпечує оптимальне використання ресурсів, які становлять ключовий елемент розвитку туризму, підтримуючи важливі екологічні процеси і допомагаючи зберігати природну спадщину та біорізноманіття.
2) Поважає соціально-культурну автентичність приймаючих спільнот, збереження їх причини і живе культурна спадщина та традиційні цінності, та сприяти міжкультурному взаєморозумінню і толерантності.
3) Створює оптимальні умови для життєздатності довгострокових економічних операцій, що утворюють соціально-економічні вигоди для всіх зацікавлених сторін, включаючи стабільну зайнятість і можливості отримання доходу і соціальних послуг для приймаючих спільнот і внесок у скорочення масштабів бідності.

Про захід
Ініціатива проведення навчального семінару з метою вивчення міжнародних стандартів і кращого досвіду для сталого розвитку об’єктів природно-заповідного фонду належить ВГО «Жива планета» в партнерстві з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України та НПП Карпатській і враховує проблематику та потреби, визначені під час:

- засідань громадської ради Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України протягом 2024 року;
- навчального семінару для НПП Карпатського регіону в НПП Верховинській (4-6 листопада 2024)
- зустрічі Світлани Гринчук, Міністра захисту довкілля та природних ресурсів України та керівництвом Міністерства з керівниками адміністрацій об’єктів природно-заповідного фонду (09 грудня 2024).

Захід сприятиме досягненню стратегічної цілі 2 державної екологічної політики згідно з Законом «Забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України», зокрема в частині що стосується забезпечення збереження і функціонування репрезентативної та ефективно керованої системи територій та об’єктів природно-заповідного фонду, у тому числі транскордонних та європейського і міжнародного значення.

Ініціатива підтримується Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України і передбачає залучення національних, європейських та міжнародних організацій до формування програми заходу яка сфокусована на таких питаннях:

- інтегрована система управління та управління екологічними аспектами діяльності;
- сталий туризм та рекреаційна діяльність;
- інвестиції та міжнародна технічна допомога.

ЗАПРОШЕНІ

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України (МЕПР) і підпорядковані Міністерству та Держлісагентству заклади та установи		
1	Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України	Павло Сергійович ІВАНОВ, директор Департаменту природно-заповідного фонду та біорізноманіття Наталія Анатоліївна ПРИЛУЦЬКА, головний спеціаліст відділу біобезпеки та охорони, відтворення рослинного і тваринного світу Департаменту природно-заповідного фонду та біорізноманіття
2	Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління https://dea.edu.ua/	Ігор Борисович ІВАНЕНКО, проректор, заслужений природоохоронець України З 1997 по 2017 роки працював в Міністерстві екології та природних ресурсів України. Очолював Департамент заповідної справи та урядовий орган – Державну службу заповідної справи.
Установи природно-заповідного фонду		
3	Національний природний парк Карпатський	Степан Михайлович ГОШОВСЬКИЙ, директор
4	Національний природний парк «Подільські Товтри»	Руслан Анатолійович ЯКУБАШ, директор
5	Природний заповідник «Горгани»	Ярослав Васильович ПЕТРАЩУК, директор
6	Національний природний парк «Гуцульщина»	Юрій Петрович СТЕФУРАК, директор

7	Ужанський національний природний парк	Ярослав Юрійович ШУКАЛЬ, директор
8	Нобельський національний природний парк	Володимир Миколайович ДІКОВИЦЬКИЙ, директор
9	Національний природний парк «Холодний Яр»	Богдан Васильович ЛЕГОНЯК, в.о. директора
10	Національний природний парк «Куяльницький»	Олександр Анатолійович ШЕСТУН, в.о директора
11	Національний природний парк «Пуща Радзівіла»	Іван Леонідович МИРОПОЛЬСЬКИЙ, в.о. директора
12	Національний природний парк «Черемоський»	Роман Іванович ЄРЕМА, директор
13	Національний природний парк «Верховинськiй»	Михайло Михайлович НЕЧАЙ, директор
14	Національний природний парк «Бойківщина»	Віталій Васильович ЗЕМАН, директор
15	Національний природний парк «Сколівські Бескиди»	Василь Петрович ПРИНДАК, директор
16	Карпатський біосферний заповідник	Микола Петрович РИБАК, директор
17	Національний природний парк «Синевир»	Микола Юрійович ДЕРБАК, директор
18	Національний природний парк «Зачарований край»	Борис Іванович ДАНИЛЕНКО, в.о. директора
19	Національний природний парк «Деснянсько-Старогутський»	Сергій Володимирович КУБРАКОВ, директор
Міжнародні та національні неурядові організації		
20	Програма ООН з навколишнього середовища (UNEP)	Гаральд ЕГЕРЕР (Harald Egerer), Голова Віденського програмного офісу ПРООН, Секретаріат Карпатської конвенції (Carpathian Convention)
21	Європейська комісія (European Commission)	Сільвія ФЕРРАТІНІ (Silvia Ferratini)

		Координатор EU Ecolabel (програма Екомаркування ЄС) при Європейській Комісії
22	Глобальна рада сталого туризму (Global Sustainable Tourism Council, GSTC) **https://www.gstcouncil.org/** Асоціація яка встановлює та керує глобальними стандартами сталого подорожей і туризму, відомими як Критерії GSTC. Партнер Booking.	Анула ГАЛЕВСКА (Anula Galewska), член Ради та керуючий директор Фонду Travindy
23	NECSTouR **https://necstour.eu/** Європейська мережа сталого та конкурентоспроможного туризму, яка об'єднує понад 40 європейських регіональних туристичних органів і понад 30 асоційованих членів (університети, дослідницькі інститути, представники туристичних підприємств і асоціацій сталого туризму).	Маржан НАУВЕЛЕРТ (Marjan Nauwelaert) Голова робочої групи з клімату в NECSTouR
24	Всеукраїнська громадська організація «Жива планета» **https://livingplanet.org.ua/**	Світлана Валеріївна БЕРЗІНА, президент Олена ІВАНОВА, начальник відділу моніторингу, взаємодії з ЦОВВ та регіонального розвитку
25	Центр екологічної сертифікації та маркування ВГО «Жива планета» **https://www.ecolabel.org.ua/**	Світлана ПЕРМИНОВА, директор Інна ЯРЕСЬКОВСЬКА, уповноважена керівництвом з СУЯ Людмила КУЖЕЛЬ, фахівець з сертифікації
Програми та проєкти МТД		
26	Національний фонд охорони навколишнього середовища та водного господарства (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska) і Gospodarki Wodnej **http://www.nfosigw.gov.pl**	Анджей МУТЕР (Andrzej Muter) Голова підрозділу LIFE
27	Проєкт "Підтримка природоохоронних територій в Україні"	Міхаель БРОМБАХЕР (Michael Brombacher)

	https://snpa.in.ua/	Керівник команди проєкту
Представники бізнесу		
28	Ribas Hotels Group **https://ribashotelsgroup.ua/** Міжнародна керуюча компанія повного циклу. Надає послуги з розробки концепції готелів, проектування, супроводу всіх етапів реалізації проекту та послуги франчайзингу для девелоперів.	Артур ЛУПАШКО, засновник мережі готелів
29	Sensar **https://sensar.ua/** У 2022 році компанія розширила свою діяльність та будує інвестиційні проєкти на Заході країни. У центрі Львова добудували апарт-комплекс Smart House. У карпатському Яремче успішно зводиться апарт-комплекс Smart Hill, а також розпочато роботу над втіленням проєкту Smart Well. У передмісті Славсько будується відпочинковий комплекс GORA Forest Complex за мотивами бойківської культури.	Марк МАРЧЕНКО, CEO і засновник
30	УЛІС **https://ulis.ua/** Комплекси будинків, максимально інтегрованих у природне середовище, із сучасною архітектурою та безконтактним сервісом 24/7.	Ігор ФАРБЕРОВ, засновник і керуючий партнер заміського комплексу відпочинку
31	BUDMOLL **https://budmall.center/** Budmall – перший в Україні виробник екологічно сертифікованих модульних та СІП - панельних будинків.	Тарас ДЕМКУРА, CEO і засновник

РЕЄСТРАЦІЯ

Обов'язкова для всіх учасників і триває до **29 січня 2025 р**.

Зареєструватись:
https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSfmNRg_eeJz60qCwm5qhy7VvOCSL-LJzWDDBZx8wpZj610sag/viewform

МІСЦЕ ПРОВЕДЕННЯ

Захід проходить в очному форматі на базі Карпатського НПП.

Адреса: вулиця Василя Стуса, 6, Яремче, Івано-Франківська область.

ПРОЖИВАННЯ

Проживання учасників: деталі
https://docs.google.com/document/d/1uAiDiyVXEvijouT56fl4LRZmFsgb2l1Z/edit?usp=sharing&ouid=109048208094293886108&rtpof=true&sd=true

ПОРЯДОК ДЕННИЙ

Модератор заходу – Світлана Берзіна, президент ВГО "Жива планета"

Понеділок, 3 лютого 2025 р

10:00 – 10:20	Вітальні слова від представників: Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України НПП Карпатський	 **Павло Іванов** **Степан Гошовський**
10:20 – 10:45	Діяльність МЕПР для сталого розвитку об'єктів природно-заповідного фонду	**Павло Іванов**
10:45-11:00	Пропозиції ДЕА для сталого розвитку об'єктів природно-заповідного фонду	**Ігор Іваненко** (онлайн)

11:00 – 11:30	Карпатська конвенція: охорона, збереження та стале використання природних ресурсів Карпат	**Гаральд Егерер** (онлайн)
11:30-12:00	Сталий туризм – стандарти та переваги для громад і захисту природних територій	**Анула Галевска** (онлайн)
12:00-12:30	Політика ЄС та критерії Ecolabel.EU для засобів розміщення туристів	**Сільвія Ферратіні** (онлайн)
12:30-13:00	Інноваційні стратегії та практичні дії для пом'якшення ризиків, пов'язаних із кліматом та зміцнення сталості у туризмі	**Маржан Наувелерт** (онлайн)
13:00-14:00	**Перерва на обід**	
14:00-15:00	Міжнародні стандарти для інтегрованої системи управління: - система управління якістю та екологічне управління; - зелений офіс; - енергоефективні та зелені закупівлі; - зелене будівництво; - сталий туризм	**Світлана Берзіна**
Практикум - симулятор імерсійного навчання, який забезпечує занурення учасників до процесів управління, реалізації та оцінювання		
Час роботи	Група та її завдання	Модератор групи
15:00 – 16:30	Група 1 Розробляє політику інтегрованого управління та проводить оцінку адміністрації НПП на відповідність стандарту «Зелений офіс»	**Інна Яреськовська**
15:00 – 16:30	Група 2 Розробляє тендерну документацію на закупівлю лакофарбових матеріалів (з урахуванням вимог до екологічних характеристик та інших вимог які забезпечать ефективність закупівлі)	**Світлана Берзіна**
15:00 – 16:30	Група 3 Встановлює вимоги до засобу розміщення відповідно до стандартів сталого туризму	**Світлана Перминова**
16:30-17:30	Презентація результатів роботи груп.	**Модератори групи**
17:30	Завершення першого дня семінару	**Павло Іванов**

Вівторок, 4 лютого 2025 р

10:00 – 10:30	Презентація Заступник директора НПП Карпатський	**Киселюк Олександр**
10:30 – 11:15	Досвід організації рекреаційної діяльності та забезпечення засобами для розміщення туристів	

	Національний природний парк «Подільські Товтри»	**Руслан Якубаш**
11:15-11:45	УЛІС: досвід створення комфортних умов для відпочинку на природі	**Ігор Фарберов**
	Вимоги до енергоефективності та екологічних характеристик об'єкту будівництва	**Світлана Берзіна**
12:15-13:00	Готові, мобільні, комфортні, доступні, енергоефективні, екологічні проєкти «під ключ» для розміщення туристів	**Тарас Демкура**
13:00-14:00	**Перерва на обід**	
Час роботи	Група та її завдання	Модератор групи
14:00-16:00	Група 1 **Brainstorming** – визначення умов співпраці НПП з інвесторами та бізнесом для створення якісної та екологічної інфраструктури забезпечення розміщення туристів	**Руслан Якубаш**
14:00-16:00	Група 2 **Практикум** – розробляння договору співпраці НПП з суб'єктом господарювання щодо рекреаційної діяльності для розвитку сталого туризму	**Світлана Берзіна**
16:00-17:00	Презентація результатів роботи груп	**Модератори групи**
17:30	Завершення другого дня семінару	**Павло Іванов**

Середа, 5 лютого 2025 р

10:00-10:30	Досягнення проекту "Підтримка природно-заповідних територій в Україні", висновки та рекомендації щодо подальших кроків на шляху до сталого розвитку національних природних парків визначених цільовими територіями проекту.	**Міхаель Бромбахер (онлайн)**
10:30-11:00	Досвід Польщі щодо діяльності національного фонду та підтримка проєктів в рамках програми LIFE.	**Анжей Мутер** **(онлайн)**

11:00-13:00	**Практикум** – підготовка та написання екологічного проекту: вимоги та можливості Університет сталого розвитку Еберсвальде (Німеччина)	**Вікторія Хрутьба,** координатор та команда проєкту «Сприяння українській вищій освіті для забезпечення стійкої та надійної реконструкції (післявоєнної) України» *
13:00-14:00	**Перерва на обід**	
14:00-17:00	Відвідання Екотуристичного візит-центру Карпатського НПП Робота експертної комісії по оцінюванню відповідності візит-центру вимогам стандарту «Зелений офіс»	**Світлана Перминова** та команда Центру екологічної сертифікації ВГО «Жива планета»

***Про проєкт «Сприяння українській вищій освіті для забезпечення стійкої та надійної реконструкції (післявоєнної) України»** (Transformational Learning Network for Resilience)
Фінансується Європейським Союзом, програма Erasmus+
Університет сталого розвитку Еберсвальде (Німеччина)

https://translearnn.ztu.edu.ua/
https://www.facebook.com/TransLearnN

Одним із завдань проекту є створення комунікаційної мережі, до якої входять українські і європейські університети та структури природо-заповідного фонду України для проведення спільних досліджень через розробку та впровадження наукових та просвітницьких проектів, в тому числі міжнародних.

Координатор проекту: Вікторія Хрутьба, доктор технічних наук, професор, завідувачка кафедри екології та технологій захисту навколишнього середовища Національного транспортного університету.

Партнери проекту: Технічний університет Ліберця (Чехія), Жешувський технологічний університет (Польща), Вільнюський технічний університет імені Гедіміна (Литва), Український національний лісотехнічний університет, Національний транспортний університет, Державний університет "Житомирська політехніка" , Харківський національний автомобільно-дорожній, Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, Приазовський державний технічний університет, Одеський національний університет ім. Мечнікова (Одеський державний екологічний університет).

Четвер, 6 лютого 2025 р

10:00 – 13:00	Екскурсійна програма НПП Карпатський	

13:00-14:00	**Перерва на обід**	
14:00-17:00	Робота експертної комісії по оцінюванню відповідності візит-центру вимогам стандарту «Зелений офіс» (продовження)	**Світлана Перминова** та команда Центру екологічної сертифікації ВГО «Жива планета»

- Завершення заходу, від'їзд учасників

Мова:

Мова заходу – українська.
Для англомовних учасників онлайн буде забезпечений синхронний переклад.

Контакти:

Наталія Анатоліївна Прилуцька, головний спеціаліст відділу біобезпеки та охорони, відтворення рослинного і тваринного світу Департаменту природно-заповідного фонду та біорізноманіття Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України

prylutska.n@mepr.gov.ua +380 95 558 0943 (тел., WhatsApp)

Олена Володимирівна Іванова, начальник відділу моніторингу, взаємодії з ЦОВВ та регіонального розвитку ВГО «Жива планета»

info@livingplanet.org.ua +38-067-886-31-93 (тел., Viber, Telegram, WhatsApp)